

Datum	Onderwerp	Referentie	Bijlage(n)	Doorkiesnummer
30-10-2017	Green paper "De definitie van audit kwaliteit"	LOA		020-3010302

Geachte leden van de Stuurgroep Publiek Belang,

Op 8 juni heeft u de green paper "De definitie van audit kwaliteit" gepubliceerd. In de green paper (verder: paper) vraagt u om reacties, zodat er een vervolgdokument kan worden opgesteld. Het bestuur van de Ledengroep Openbaar Accountants (verder: het bestuur) werkt door middel van haar reactie graag mee aan het verder uitwerken van de definitie. In het eerste deel van onze reactie beschrijven wij een aantal algemene observaties naar aanleiding van de paper. In het tweede deel beantwoorden wij de door u gestelde vragen.

Algemene observaties

Het bestuur juicht de aanzet tot het komen van een eenduidige invulling van het begrip audit kwaliteit (verder: kwaliteit) toe, maar beseft zich terdege dat het geen eenvoudige taak is om te komen tot een definitie van kwaliteit. Een van de elementen die het moeilijk maken om te komen tot een dergelijke definitie is het door u genoemde "multi-stakeholder perspectief". Dit perspectief is belangrijk om te komen tot een goede definitie, maar zoals u in de paper uitwerkt, heeft elke stakeholder een eigen beleving van kwaliteit. Het bestuur vraagt zich dan ook af of er één definitie van kwaliteit is op te stellen of dat er een raamwerk moet komen waarbinnen kwaliteit gedefinieerd kan worden. Per opdracht en aard van de stakeholders kan de definitie worden ingevuld.

Ook vraagt het bestuur zich af of het opstellen van een paper en daarna een white paper recht doet aan het belang van het hebben van een goede definitie van kwaliteit. Dit mede vanwege de vele perspectieven die meegenomen moeten worden bij het opstellen van een definitie. Wellicht is het goed hulp te vragen aan de wetenschap voor invulling van de definitie. Daarbij kan het raamwerk uit uw paper en de ontvangen reacties worden meegenomen. Voorkomen moet worden dat er tussen de verschillende stakeholders opnieuw een verschil van interpretatie met betrekking tot de definitie gaat ontstaan.

Een punt van aandacht van het bestuur is de titel van de paper. Het bestuur is van mening dat de titel de lading niet dekt. De verwachting is gewekt dat er één definitie is dan wel komt en dat een eerste aanzet van deze definitie uit de paper blijkt. De paper geeft een goede denkrichting om te komen tot een manier van het definiëren van kwaliteit vanuit de diverse stakeholders maar op dit moment blijkt uit de paper dat een eenduidige definitie nu nog niet te verwachten is.

Een element wat beter toegelicht kan worden in de discussie rond kwaliteit is het verschil van verwachting van stakeholders ten opzichte van wat verwacht mag worden van het werk van de accountant. Een voorbeeld is het onderdeel Publiek belang in hoofdstuk ii. Er worden een aantal onderwerpen genoemd waar de stakeholders verwachten dat de accoun-

tant een oordeel over geeft. Het is belangrijk om duidelijk te maken dat de accountant niet aan al deze verwachtingen kan voldoen (de zogenaamde verwachtingskloof). Daarmee zegt het bestuur niet dat het geen belangrijke onderwerpen zijn en dat er wellicht extra inspanningen nodig zijn op de genoemde gebieden.

In hetzelfde hoofdstuk wordt gesproken over “Toegevoegde waarde”. Een van de elementen van de toegevoegde waarde die beschreven wordt is het toevoegen van zekerheid voor de verschillende stakeholders bij een verantwoording. Een ander element dat naar voren lijkt te komen is de natuurlijke adviesfunctie van de accountant tijdens het proces van de audit. Voorkomen moet worden dat de manier waarop dit wordt beschreven verkeerde verwachtingen schept bij het maatschappelijk verkeer. Door de zinsnede *“De accountant verschafft cliënten en interne toezichthouders anonieme toegang tot opgedane ervaringen bij andere bedrijven”* kan de indruk ontstaan dat een accountant een audit slechts goed kan uitvoeren als er meerdere klanten in dezelfde sector worden bediend. Waarschijnlijk wordt hier bedoeld dat de kennis die de accountant heeft vanuit zijn werkzaamheden worden ingebracht in de audit. En daarmee ook kennis vanuit andere sectoren.

In hoofdstuk iii “Naar een breder kwaliteitsbegrip” worden bij de interne dimensie van kwaliteit de verwachte structuren binnen een accountantskantoor vanuit de regelgeving van IFAC benoemd. De eerste vier factoren zijn randvoorwaarden om op opdrachtniveau de factor “Engagement Performance” goed toe te kunnen passen en daarmee kwaliteit te leveren. In het laatste hoofdstuk wordt een eerste aanzet om tot een praktische invulling te komen beschreven. Het bestuur ziet in het overzicht weinig elementen terug van de factor “Engagement Performance”. Het is belangrijk om ook op dit element meer praktische invulling te geven.

Een ander punt met betrekking tot dit hoofdstuk is de beschrijving hoe een accountantsorganisatie bijvoorbeeld is ingericht. Het bestuur herkent deze inrichting bij grote accountantsorganisaties. Echter bij kleinere accountantsorganisaties is de inrichting minder uitgesplitst. En al helemaal bij accountantskantoren die vrijwillige controles uitvoeren. Wij adviseren u om hier rekening mee te houden bij het verder uitwerken van de definitie. De indruk kan bij externe stakeholders ontstaan dat de genoemde voorbeelden een minimum inhouden voor de organisatie van een accountantspraktijk.

Bij het onderdeel “Individuele dimensie van kwaliteit” worden een aantal factoren genoemd die deze dimensie beïnvloeden. Het bestuur herkent deze factoren maar ziet, in tegenstelling tot de andere dimensies, in de tekst geen duidelijke uitleg hoe de stuurgroep tot de verschillende factoren is gekomen. Voor een beter begrip van de lezers adviseert het bestuur om dit duidelijker in de toelichtende tekst naar voren te laten komen.

Als laatste wordt in de paper in hoofdstuk iv een aanzet gegeven tot een praktische invulling van het voorliggende verhaal. Het bestuur juicht dit van harte toe, mede omdat de voorliggende tekst een academisch niveau heeft en niet elke stakeholder de tijd en gelegenheid heeft om alles te snappen. Een dergelijke praktische invulling zorgt ervoor dat stakeholders invulling kunnen geven aan kwaliteit. Wat het bestuur mist in deze aanzet is hoe de stuurgroep van uit de drie voorgaande hoofdstukken is gekomen tot deze invulling. Het bestuur vindt het belangrijk om deze “vertaling” duidelijk te maken, zodat voor toekomstige gebruikers het makkelijk wordt om, indien nodig, kantoor specifieke invulling te geven aan het overzicht. Een ander belangrijk punt is dat bij het samenstellen van een dergelijk overzicht aandacht moet zijn voor de verschillende soorten accountantsorganisaties. Voorkomen moet worden dat, door een dergelijke praktische invulling, organisaties ingrijpende aanpassingen moeten doen in de eigen organisatie terwijl dat niet past bij de organisatie.

Vragen uit de paper

In dit onderdeel van onze reactie gaan wij, voor zover hierop niet al eerder in onze reactie invulling is gegeven, in op uw vragen. Wij houden daarbij de volgorde van uw vragen aan.

1 Verwerking van het publiek belang perspectief in deze definitie van audit kwaliteit
Het bestuur onderschrijft het verwerken van het publiek belang in de definitie van kwaliteit. Het werk van de accountant is voor een groot deel ten behoeve van het publieke belang.

Wel is het belangrijk om te proberen een eventuele kloof in de verwachtingen te verkleinen en waar mogelijk te sluiten. Als niet duidelijk is wat een ieder onder kwaliteit verstaat en er begrip is voor elkaars standpunten, dan is het niet mogelijk om te komen tot een definitie van kwaliteit.

2 Bijdrage aan inhoudelijk en eenduidig kwaliteitsbegrip voor beroepsbeoefenaren in de audit praktijk

De stuurgroep is met de paper naar mening van het bestuur niet geslaagd om te komen tot een inhoudelijk en eenduidig kwaliteitsbegrip voor de beroepsbeoefenaren. Echter is met dit document wel een goede aanzet gegeven om daar toe te komen. Gezien de complexiteit van het onderwerp is het ook niet te verwachten gezien de status van de paper.

3 Bijdrage aan maatschappelijk begrip over audit kwaliteit

De stuurgroep is naar mening van het bestuur hierin nog niet geslaagd. Zoals in het eerste deel van de reactie is beschreven, beschrijft de paper een methode om tot een definitie te komen maar geeft nog geen definitie. Voordat een paper naar mening van het bestuur kan bijdragen aan maatschappelijk begrip over kwaliteit, moet helder zijn wat onder kwaliteit wordt verstaan. Daarna moet dit worden uitgelegd. Ook moet duidelijk worden gemaakt op welke manier de belangen van de verschillende stakeholders, waaronder die van het maatschappelijk verkeer, worden meegenomen en gewogen.

4 Status en positionering van de (internationale) beroepsstandaarden als instrument voor het realiseren van audit kwaliteit

Het bestuur is van mening dat beroepsstandaarden randvoorwaarden zijn om als instrument te dienen voor het realiseren van kwaliteit. Zonder dergelijke randvoorwaarden is het niet mogelijk om te komen tot een efficiënte manier van kwaliteit.

5 Praktische toepassing van het kwaliteitsmodel en uitgangspunt voor verdere acties ter bewustwording, inrichting, uitvoering en borging van kwalitatief hoogwaardige audits

Graag verwijzen wij naar de laatste alinea van de algemene observaties voor de beantwoording van uw vraag.

Wij vertrouwen erop u hiermee voldoende te hebben geïnformeerd. Mochten er vragen zijn, dan kunt u contact opnemen met de secretaris van de Ledengroep, de heer H. van Campen (h.vancampen@nba.nl).

Met vriendelijke groet,

Diana M. Clement AA RA
Voorzitter Ledengroep Openbaar Accountants